

NAPREJ!

Vse za napredek slovenskega ljudstva!

dopise in spise na uredništvo. — Lastnik lista: Delavska tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z o. z. — Naročnina za celo leto: 2 K 50 vin., za pol leta 1 K 25 vin., v Nemčijo 3 K, v Ameriko 4 K 60 vin. Posamezne številke 8 vin.

Iz Vatikana.

Rim, sredi avgusta.

Prijatelj Kristan, oprostite — ali, če bi Vi vedeli, kako se nam v Rimu godi, potem bi mi ne zamerili, da Vam tako dolgo nisem poslal tega-le pisma. Hvala lepa za „Slovenca“, še večja hvala za „Napreje“! „Slovencu“ sem se prav od srca smejal! Dejal sem si: Mali Lampek iz Marijanišča je lahko ponosen na svojega rimskega dopisnika. „No e vero“ — to velja! Ni res, pa če je resnica jasna kot najsvetlejši dan. Premišljal sem, ali bi se bavil s trditvami mojega kolega iz Vatikana, prišel pa sem do sklepa, da bo veliko boljše, če Vam še kaj od tod napišem ter potem na podlagi replik na moje reči še kaj več povem slov. klerikalcem v odgovor!

„Slovenec“ bo gotovo trdil, n. pr. da je naslednje izmišljeno, ali jaz Vam povem, da je gola resnica.

L. 1509 je bil v Rimu natiskan naslednji tarif rimske pisarne za odpuščanje grehov:

Kdor je zagrešil krvosramstvo, je moral plačati 7 K 40 vin., in odpuščeno mu je bilo. Tistemu, ki je posilil devico, bilo je treba plačati tudi 7 K 40 vin., pa je bil zopet nedolžen kot jagnje. Greha krive prisege se je rešil lahko rimski kristjan tudi za 7 K 40 vin. Če si ubil svojo mater ali očeta, si bil očiščen greha, če si plačal en dukat in

pet grošev. Če si pa umoril koga drugega, moral si plačati od 36 do 102 groša, če si hotel biti odvezan od greha. Če je duhoven umoril duhovna je zmazal ta greh z devetimi groši, če je pa umoril navadnega človeka, je zadoščalo 6 grošev (groš K 1·20). Ta tarifa je izdala rimska papeška pisarna, ki si je nadevala priimek „sveta“. Na konec tega tarifa se je pa bral nauk: Pazite, da se ne bodo dispenze te vrste dajale revnim, kajti takim, ki ne morejo plačati se ne more odpuščati. Ali naj vam razkladam, kako samoobsebi umevno je bilo to vse za Rimljane?

No, saj so vam znane besede znamenitega pridigarja iz XV. stoletja, ki najboljše označujejo rimsko cerkev, in ki se glase: „In Vi, dragi prijatelji, Vi me sprašujete, kako se pride v nebesa? Oh zvonovi vsakega samostana Vas uče, kličejo k Vam: da - jaj - te, da - jaj - te . . .“

Ali pa bo morebiti „Slovenec“ tajil tole: L. 1491 je izšla v Rimu z dovoljenjem cerkvene cenzure knjiga z naslovom: „Liber indulgentiorum“. Ta knjiga pravi, da dobi tisti, kdor s pobožno mislijo preleze stopnice sv. Petra v Rimu, 1000 let odpustkov; v cerkvi sv. Petra v Rimu pa je pri altaru, pod katerim sta bajni trupli sv. Petra in Pavla, mogoče doseči 4000 let odpustkov, pri glavnem altaru se pa dobi 14.000 let odpustka ter se še celo eno dušo iz vic

lahko reši. V cerkvi Marija Maggiore pa je mogoče ob Marijinih slavnostih zadobiti 12.000 let odpustkov. V cerkvi sv. Boštjana se dobi za par minut molitve in za košček pregrešnega mamona 48.000 let odpustkov. V cerkvi Santa Mana del Popolo se pa dobi odpustkov za 555.293 let in 285 dni. (Seve samoobsebi, da imam jaz vse te odpustke že po večkrat, amice Kristane!)

Pa kaj bi iskala midva stare knjige. Dragi Kristan, opozorite „Slovenca“ na knjigo jezuita Schneiderja, ki je izšla 1885 in ki se glasi „Rescripta authentica S. Congregationis Indulg. Ratisb.; gospode bo prešlo potem že veselje tajiti gola, resnična dejstva. — Za danes naj bo dovolj. Drugič več. Vaš udani

† † †

Božji namestniki med seboj.

Non nostrum tantas componere lites.

Horacij, ars poetica 476.

„Spoštuj duhovnike.“ kriče klerikalci venomer; „kajti so božji namestniki“, pravijo in se silno togote in zgrajajo, če socialni demokratje tupatam kakemu popu stopijo na prste tako, kakor pač za služi. Zasramovati duhovnike, uče, je tako velik greh, da ga zamore odvezati le papež sam. Ampak klerikalci so zadnji, ki imajo pravico, komu kaj očitati; kajti v častikraji, obrekovanju in blatenju poštenih ljudi jih pod milim nebom ni večjih mojstrov od njih. Gostinčar, državni poslanec in tajnik „Slov. krščansko-socialne zveze“, krije s svojo imuniteto laži, ki bi delale čast največjemu ciganu. Javno se mu je očitalo, ne da je tožil, da laže, obrekuje in poštenim ljudem krade čast in poštenje. „Domoljub“, glasilo katoliškega duhovna in doktorja svetega pisma, Ignacija Žitnika, prinaša teden za tednom take laži, da se človek opravičeno prijemlje za glavo in vprašuje: Ali je mogoče, da ti ljudje verujejo v nebesa in boga ter poslednjo sodbo božjo? Brezstidnost, s katero slovenski katoliški listi dannadan obrekujejo in oblajajo poštene ljudi, nas utrjuje v prepričanju, da so člani te družbe potomci tistih svetopisemskih kramarjev, ki jih je

Jezus z bičem segnal iz templja Gospodovega. Zlato tele jim je edini bog, ki se klanjajo pred njim.

Vsako stvar, pa naj si je še tako dobra, opljujejo; in če bi Kristus še enkrat prišel na svet, bi klerikalci bili prvi, ki bi zatulili: „Prekucuh! Državni pravdnik, križaj ga!“ Pa ne samo pri nas, ampak povsod, kjerkoli je ogavni klerikalizem razgrnil svoje črne peroti, se pojavlja živalska zbesnelost, ki je na las podobna fanatični podivjanosti ostudnih derviševev. Te dni so na Dunaju napadli in v pravem pomenu besede opljuvali sivolasega starčka, župnika in duhovnega svetnika Karola Müllerja tako, da se mora njih početje zgnusiti celo najbolj ortodoksnemu judu. Zgodilo se je takole:

V sredo 19. avgusta t. l. zvečer se je v Löfflerjevi dvorani na Pencingški cesti na Dunaju vršil shod nepolitiškega „Katoliškega društva za 13. dunajski okraj“, na katerem se je razpravljalo o razmerah v tamošnjem župnišču. Sklicatelj shoda, inženir Rett, človek, ki z enim očesom že kar gleda v nebesa, je silno napadal župnika Müllerja, ki se je bil drznil svoja kaplana Kortežeka in Hollya naznaniti knez nadškofijskemu ordinarijatu, da v družbi oficirjev in njih žensk po cele noči popivata po gostilnah pa tudi drugače s svojim vedenjem duhovski stan pripravljata ob ugled. Po našem mnenju je župnik imel pravico v to. Ordinarijat je seve odredil, da se salonska možakarja premesti na deželo na kmečke fare.

Krščansko-socialnim faranom pa to ni bilo všeč; kajti njim je bil zlasti katehet Holly, poznat kot strasten nasprotnik delavske organizacije, ki je celo v šoli hujskal, zoper njo, tako prirastel na srce, da so sklicali omenjeni shod in sklenili, z vsemi silami se zavzeti zanj.

No, župnik Müller pa ni nobena šlapa, in v svesti si svoje nedolžnosti je sam prišel na shod, da javno zagovarja in opraviči svoje postopanje. A naletel je slabo. Komaj se je bil priglasil za besedo, že so od vseh strani zagrmeli klici: „Fej!“ in „Dol ž njim!“ Župnik, starček 84. let, je kljub temu stopil na govorniški oder, a do besede

ni prišel, kraval je bil tolik, da se še lastne besede ni slišalo.

Zopet je nastopil inženir Rett ter govoril tako strastno, da na župniku ni ostala ne ena dobra dlaka. Medtem so poslali po oba kaplana, ki sta tudi prišla. Neki Hofmeister, uslužbenec pogrebnega zavoda — torej strokovnjak — je očital župniku, da on in mežnar previsoko zaračunavata štolnino. Med govorom so navzoči tercijalci neprestano klicali neslane opazke.

Oglasi se kaplan Kortežek, ki sivolasega župnika napade z lažnjivcem in mu grozi, da ga bo tožil. Rekel je: „Tudi vi se zabavate. Bogat moč ste, v Perchtoldsdorfu imate vilo. Uničiti hočete mene, ki imam skrbeti za 72letno mater!“ Nato se je še katehet Holly sprivil nad starega moža in ga silno razmrcvaril.

Uvidevši, da s pametno besedo ne doseže ničesar, je župnik vstal, da v spremstvu mežnarja odide. To je ognju prililo olja. Dasi ga prej niso pustili govoriti, so se zdaj čutili užaljene, menda zato, ker mož ni hotel še dalje ostati v njih sredi ter mirno prenašati podlih psokv. V hipu se dvignejo pesti in iz sto hripavih grl je zagrcalo: „Na vislice ž njim! Obesiti starega sleparja!“ In v trenutku je mož izgledal kakor „Ecce homo“ — opljuvali so ga...

Sklenili so resolucijo, v kateri so zahtevali, da kaplana še nadalje ostaneta v Pencingu.

To se je zgodilo v navzočnosti ljudi, ki se imenujejo „božje namestnike“. In ni ga bilo človeka, ki bi se bil zavzel za starega moža. Kaj naj porečemo na to? Da, klerikalci bi opljuvali samega Kristusa, če bi se kdaj povrnili in bi kritiziral njih početje. Naj bo še tako velik falot, v njih očeh velja za pravičnika, da le trobi v klerikalni rog. Nikogar ne vprašajo, ali veruje to, kar uči katekizem, ne zmenijo se, če hodi v cerkev in opravlja druge krščanske pobožnosti — samo da je klerikalec, pa je dobro. Naj bo socialni demokrat še tako pošten, v očeh klerikalcev je velik lump; nasprotno je pa človek pošten, četudi laže, obrekuje,

krade poštenim ljudem čast in poštenje, da, tudi duhovnika sme opljuvati, da le voli klerikalne poslance, je član krščansko-socialnega društva in kliče „slavo“ na papeža in škofa.

Nočemo zagovarjati ne župnika, še manj pa kaplana; saj vemo iz lastnihkušenj, kakšni so ti popovski petelini. Po Slovenskem kar mrgoli duhovnikov, ki na eni strani branijo čast svojega stanu, na drugi se pa sramujejo tonzure in talarja. Akoravno je že papež Klemen V. v dekretu „Quoniam“ določil strogo kazen za duhovne, ki se oblačijo drugače, kakor to vелеvajo kanonični predpisi, jilt v Ljubljani srečujemo dannadan, ki so prej podobni židovskemu agentu, kakor katoliškemu duhovniku. Zlasti mlajši, iz dr. Krekove šole, nastopajo podobno salonskim oblizancem, ki se niti po ovratniku več ne razločujejo od gledaliških glumačev. Klobuk najnovejše mode, moderna obleka, karirana suknja — gizdalin, zmožen, da se vanj zaljubi vsaka dama.

Tridentinski koncil je določbo papeža Klemenena ne le odobril, marveč jo v „Quia vero“ celo ponovil. Dr. Lampetu, ki je menda doktor kanonskega prava, bo to gotovo znano. Opravičena je trditev, da ljudje, ki se sramujejo svojega stanu, ljudje, ki proti kanonskim določbam igrajo salonske leve in pijančujejo po javnih lokalih, ne morejo imeti smisla za delavsko stvar. „Udaril bom pastirja, in razpršile se bodo ovce!“ je rekel Gospod. Ni čuda, da je široka masa tako podivjala, ko jej duhovni dajó take vzglede. Očitanje, da župnik Müller zaračunava previsoko štolnino, sta „sobrata“ Kortežek in Holly brez ugovora vtaknila v žep, ravnotako se nista zgražala, ko je nahujskana množica pljuvala na njunega gospoda. Kaj neki bi božja namestnika porekla, če bi to storili socialni demokratje? Razkričala bi jih za lažnjivce in največje siroveže. Pregovor sicer pravi, da vrana vrani oči ne izkljuje, a navedeni slučaj pokazuje, da za gotov del duhovščine to pravilo ne velja. Po katoliški morali lahko pljuneš celo na oltar, samo klerikalec moraš

biti. Sicer pa: Non nostrum tantas componere lites — ni naša stvar, poravnati take spore. Bodi ta dogodek v pouk vsem poštenim in trezno mislečim Slovencem.

D. M.

LISTEK.

Tajnosti španske inkvizicije.

Spisal M. V. de Fereal.

I. Začetek.

Predgovor.

Pred dvema tisočletji so na zemlji vladali še tirani, to se pravi: kralji in duhovni, ki so, poslužujoč se raznih ver, ljudstvo izkoriščali in je držali v sužnosti. Takrat še ni bil Jezus Kristus sveta oblagodaril z božanskimi nauki, ki naj bi človeštvo dovedli do novega prerojenja. Ni še bil umrl na križu za osvoboditev zemlje. Evangelijev še ni bilo.

Od tistihmal pa se je krščanstvo učilo vsem.

Ni dovolj, da so narodom zapustili nauke svojega božanskega mojstra, aposteljnih in učenci Jezusa Kristusa so za njih obrambo celo umrli mučeniške smrti.

Tekom prvih stoletij krščanstva so papeži in krščanski duhovni hodili po poti, načrtani jim po aposteljnih; enako njim so krščansko vero oznanjevali pod rabeljskim mečem, in mučeniška kri je rodila sadove.

Polovica sveta je sprejela krščanstvo; poganski Rim se je pokristjanil. Toda tej dobi, tako slavni za krščanstvo, so z neznanško hitrico sledila stoletja krivičnosti.

Dokler se jih je preganjalo, so bili papeži in duhovni ponižni in močni; a čim je to prenehalo, so postali dotlej revni nasledniki Kristusa naenkrat bogati in oblastni. Tisti, ki so preje živeli brez strehe in so bili primorani propovedovati na skalah ter službo božjo opravljati po gorskih duplinah, navzeli so posvetno bogatstvo, krasne tempeljne in dvor, sijajnejši od kraljevskega. Križ jim več ni zadostoval za pobijanje zmot in pridobivanje narodov za nauke Kristusove. Posedovali so enako orožje kakor pozemski kralji; z mečem so pobijali tiste, katere premagati bi bili morali z milobo in

ponižnostjo. Palačo papeško se je nešteto krat onečastilo.

Tako se je rimsko duhovenstvo, pozabivši na nebo nad seboj, pustilo več stoletij častiti na mesto živega Boga; in ker je po evangeliju tako življenje proketo, je Rim čitanje sv. pisma prepovedal.

V teku dobe pa so narodi molče hiteli bодоčnosti nasproti; Španija, po Mavrih civilizovana, je s srečnim uspehom gojila umetnost in industrijo; v Italiji je znanost iznova oživela; v Nemčiji se je odigrala predigra reformacije in Anglija je pravkar vstrepotala ob prvih pojavih porajajoče se svobode.

Ob šumu narodov, ki ga je povzročalo prizadevanje, da se oprostite suženjskih spon, se je zbudil nasposled iz svoje brezbriznosti tudi — Rim. S strahom je opazil, da mu oblast uhaja iz rok; pa mesto da je padel na kolena in za preteklost, polno storjenih krivic, prosil Boga odpuščanja, je ustvaril — inkvizicijo.

Inkvizicija, že dolgo pripravljena s strogostjo, ki so jo papeži napram narodom uvajali že od tretjega stoletja, in katero je zasnoval že veronski koncil, je bila, strogo vzeto, ustanovljena šele v začetku trinajstega stoletja, in sicer leta 1208. Po Dominiku urejena na podlagi pravil sv. Avgušтина, je bila na Francoskem uvedena za papežovanja Inocencija III. Nekaj let pozneje se je inkvizicija razširila preko Alp in je zavladala do malega po celi Italiji. Leta 1232. je papež Gregor IX. na nadškofa taragonskega naslovil breve s pozivom, naj jo uvede tudi v svoji škofiji. Z opravljanjem inkvizitorskih poslov se je poverilo menihe-dominikance. Kmalu je morala cela Španija prenašati ta silni jarem. Medtem so se Španci celi dve stoletji borili zoper razširitev te strahovite naprave. Toda leta 1484. je Tomaž de Torquemada, silno fanatičen duhovnik, opirajoč se na častihlepnost Ferdinanda Aragonskega, uvedel inkvizicijo tudi v Kastiliji in Aragoniji, kamor dotlej še ni segala. Dal se je imenovati za vrhovnega velikega inkvizitorja. S Torquemadom pričanja nepregledna vrsta strahovitih preganjanj, ki končajo šele s prihodom Napole-

ona. Šele tedaj je bila moč inkvizicije strta zaeno z moralčno silo španske cerkve, ko je bila poprej Španijo v več kakor tri stoletja trajajočem obupnem boju pripravila na rob propada.

Šestnajsto stoletje, ki je bilo priča vlad Karla V. in Filipa II., je sočasno doživelo konec grozovlade Torquemadove, kakor tudi dobo vrhovnih inkvizitorjev Deze in Cisnera; je bilo priča krvavih bojov, ki jih je pravo krščanstvo vodilo zoper temo in tlačanstvo Rima.

Na eni strani sta bila Luter in Cvingli, ki sta svetu razkrila zlorabe rimske cerkve, osramotila zmedeno bogoslovstvo menihov ter Nemčijo in Švico oblagodarila z obsežnim kodeksom, izvirajočim od tal oltarja ter segajočim gori do stopnic prestola. Na drugi strani pa so nastopali sv. Ivan in Ludovik iz Avila ter sv. Ivan od Boga, ki so se, dasiravno manj zvitih v svojih naukih, toda prešinjani od pravega apostolskega duha, z milobo in dobrodelnostjo bojevali proti nestrpnosti in razuzdanosti Rima. Akoravno polni evangeljske pobožnosti in ponižnosti, jim inkvizicija vendar ni prizanesla, marveč jih je ugrabila in nad njimi izvršila strašno maščevanje.

Mogočni kralj Karol V. se je, da iz nje napravi oporo zase, za inkvizicijo, ki jo je sicer sovražil, postavil v bran; kajti kot spreten politik je izpoznal, da se reformacija, ki je izpodkopala nekdanjo moč papežev, ne bo prej ustavila, dokler ni uničila tudi strahovlade kraljev.

Ako čitamo zgodovino inkvizicije, zlasti ono šestnajstega stoletja, pridemo do spoznanja, da je vsa umetnost Rima tičala v tem, da je zadeve posvetnih vladarjev spajal s svojimi; kadar se ni mogel uveljaviti z mirnim spreobračanjem drugovercev, je uporabil brutalno silo.

Preteklost nam mora biti učiteljica za bodočnost. Ako se seznanimo z dejanji inkvizicije, ki jih M. V. de Fereal v svojih „Tajnostih španske inkvizicije“ opisuje v tako dramatičnih in resničnih barvah, videli bomo, kako neka tajna moč, ki ne deluje z ozirom na človeštvo, marveč za čisto druge smotre, postane strašna in grozovita.

Ta spis, ki je ne gledé na njega dramatično obliko v resnici zgodovinski, bo morda predmet mnogoterim napadom, bo povzročil neštivilna obrekovanja ne le spisa, ampak tudi pisatelja samega.

Končno naj bo še omenjeno, da pisatelj „Tajnosti španske inkvizicije“ ni zasledoval drugega namena, kakor da svojo domovino opozori na zlorabe, ki jih zakrivi vladoželjnost duhovenstva; na dejstva, ki kot sad omejene in slabe vzgoje liki rjá žró na vezéh človeške drnžbe; dejstva, ki razjarjajo duhove in povzročajo one strašne boje med duševnim in materijalnim, ob katerih se razbije vsaka moč in napredek narodov.

Manuel de Cuendias.

Dalje sledi.

Z M E S.

Ljubljanski škof — nasprotnik volilne pravice za ženske. V „Škofijskem Listu“ št. II. od 1907, torej osebnem glasilu knezoškofa dr. Antona Bonaventure Jegliča, čitamo na strani 35 pod zaglavjem „Splošna in enaka volilna pravica“ tele značilne besede:

„Samoposebi tudi ženska ne bi bila izključena (namreč od volilne pravice), vendar pa ima žena zopet dolžnosti in odnošaje, da se zdi bolj primerno in za domače in javno življenje bolj koristno, če se žena v te javne in strastne ustavnice borbe ne vmešava.“

Stališče škofovo postane razumljivo, če se prečita še odstavek pod istim zaglavjem, ki se glasi: „Kaj pa, ako brezbožna socialna demokracija dobi večino v parlamentu. Ravno nemogoče ni. Zakaj ne?“ Na podlagi teh škofovih izvajanj lahko z upravičenjem trdimo, da so klerikalci največji sleparji, ako še pravijo, da so prijatelji volilne pravice za ženske. Gostinčar, Moškerc, Lampe, Korošec, vi vsi, kaj še uganjate burke po shodih! Ali ni vaš vrhovni vladika dosti jasno povedal, da ženska spada k piskru in pa — da nosi popom groše!

Na Hrvaškem iščejo pri belem dnevu z lučjo zarotnike in veleizdajalce. Ljubljanski „Slovenec“ pomaga banu Rauchu pri

tem delu. I, no: krščanska ljubezen do bližnjega . . .

Po Bosni je v juliju potoval češki soc. dem. poslanec Anton Němec. Sedaj popisuje svoje vtise v češkem soc.-dem. listu „Pravo lidu“. Sodr. Němec je tudi član avstrijske delegacije. V tej korporaciji, ki je edina kompetentna upraviteljica Bosne, bo ostro kritiziral upravo v Bosni, ki je slabša kot ona v Turčiji. V Turčiji bo že sedaj večja svoboda kot v Bosni pod avstr. upravo.

Krščanski socialci — protidelavska stranka. Glavno glasilo avstrijskih krščanskih socialcev, „Deutsches Volksblatt“, je 5. avgusta z velikim veseljem priobčil vest, da so se v nekem volilnem okraju na Nižjem Avstrijskem vse meščanske stranke združile zoper socialne demokrate. Te meščanske stranke so: krščanski socialci in nemški pročodrimovci. Dobro, da sami priznavajo, da so meščanska stranka. Na Slovenskem seve še vedno slepe kot delavski prijatelji.

Jezuit izstopil iz katoliške cerkve. 25. julija t. l. je izstopil iz cerkve jezuitski pater Bartoli, znamenit pisatelj katoliških romanov in glavni sotrudnik jezuitskega osrednjega glasila „Civiltá catholica“. Bil je tudi sloveč pridigar in spovednik v Piačenci. Kot vzrok izstopu navaja, da se ne strinja s papeževim silabom, v katerem se preklinja modernizem in duhovnikom sploh ubija vsako svobodno misel. Dokaz, da ga ni večjega terorista od katoliške cerkve.

Boji med belimi in črnimi v Ameriki. V Springfieldu je razjarjena množica sežgala nekega zamorca, ker je napadel neko belo žensko. To je dalo povod grozovitim pobojem, v katerih so beli 16. avgusta ustrelili 16 zamorcev, ranili jih pa nad 100. Niti ženam in nedolžnim otročičem niso prizanesli. Ubili so hoteli tudi župana Ryce, ker je poslal po vojake. V nekem drugem kraju so beli sežgali zamorko-mater s petimi otroki! Seveda, da tudi zamorci niso nedolžni. Človeku se kar lasje ježe, ko bere taka poročila. Ampak ti krvoloki niso nobeni socialisti, marveč pravi pristni kristjani. Iz socialistične države se norčujejo,

češ, kakšna da bo, kadar se uresniči, ne vidijo pa, da slabših razmer sploh biti ne more, kakor danes vladajo celo tam, kjer dominira edino zveličavna cerkev.

Iz idrijskega okraja.

Izjava. V „Slovenču“ se tisti, ki smo ga opetovano pozvali, še dozdej ni oglasil ter odgovoril na naša vprašanja. Tudi svoje ime je pozabil navesti. Na dan z odgovorom in na dan z imenom. Drugače ostane navaden katoliški lažnjivec. V Idriji, konec avg. Kokalj, Kogelj in tov.

Glede piva. V zadnjem „Napreju“ smo poročali, kako se dela s pivom v neki restavraciji v Idriji. Razburjenja je bilo obilo. Pomota v dotični notici je bila le-ta: 24 vin. za vrček. Res je pa 22 vin. za vrček. Drugo v notici je vse resnične. — Delavcem priporočamo: Bojko t i r a n e g a p i v a n e p i t i !

Obrtnega reda ne poznajo naši klerikalci. Tudi v Idriji imajo svojo gospodarsko zadrugo, v kateri imajo v službi kot prodajalke same Marijine device; seveda so to potrpežljive dušice. Začetek službe se prične ob 1/3 7. uri zjutraj in traja do 9. ure zvečer; ob nedeljah prekose vse druge prodajalne, ki so drugod popoldan zaprte; izjema je le za krščansko zadrugo. Pobožna katoliška prodajalka čaka, sedeča pred hišo, ki ima zaprta okna, da bi tuj človek res mislil, da se tukaj v tem času res ne trguje, ali sedeča devica čaka na „kunšaft“ bodi si tega ali onega spola, in ko ta pride, takoj odideta v navidezno zaprto botogo, iz koje vidiš prinesiti kupljeno blago. Mi bi ne imeli nič proti temu, če so klerikalci z svojo botogo v tako slabem stanju, da ne morejo brez dela ob popoldnevnih gospodovih dni izhajati, samo to pripomnimo, da je obrtni red za vse enak. Videti je pa tudi, da med časom od 7. ure zjutraj pa do 8. ure zvečer, ko so druge solidnejše trgovine odprte, nimajo dostikrat katoliške device drugega dela kot čitati mašne bukvice, ali pa s svojo neotesano oliko ter odurnim smehom vznemirjati mimoidoče protiklerikalne ljudi. Tako je pri Vas, gospodje klerikalci. Dajte svojim uslužbencem saminaj-

prej potrebno prostost, da se bodo lahko učili manire vsaj napram mimoidočim ljudem, če je že sami ne potrebujete. Kadar boste to storili, potem stikajte šele po tujih smeteh, ki so napram vašim tako majhne, da se popolnoma skrijejo v grmadah Vaših lastnih nedostatkov.

Iz cegovnice. Tukaj imamo neko klerikalno družino z imenom Paulovčič, ki vedno išče prilike, kako bi kakega političnega nasprotnika denuncirala. Pretečeni mesec napravila je kar dve ovadbi na tukajšno sodnijo, seve brez dokaza resnice. Ako ne bode miru, prisiljeni bomo postopati obratno, če bodo potem klerikalci kričali, da jih vlačimo okrog sodnije, bomo le vračali zob za zob. Torej, pozor!

Priganjači. Minoli mesec je bilo prideljenih več rudarjev v žgalnici k zunanjemu delu (Tagbau). Delo je bilo nujno, zato se je delavcem obljubilo, da bodo dobro plačani in sicer: Za osemurno delo 10 urne šihte in vsakemu še posebej po eno krono nagrade. Delali so pod nadzorstvom tesarskega paznika g. K. Lapajnet. Ta mož pa je mislil, da je dobil v roke ljudi, s kojimi bode delal kakor s strojem brez prestanka celih osem ur, ne da bi smel kdo košček kruha pojesti. Ko je videl, da ne gre, je začel zmerjati delavce: z lipovci, tukaj ne boste kruha jedli i. t. d. Delavci se seve za njegove surovosti niso zmenili, zato je šel tožiti k g. svetniku Svobodu, češ: pol ure kruh jedo. Delavci pa so dokazali, da to traja le par minut in delo gre zopet naprej. Denuncijacija g. Lapajnet pa ni ostala brez vspeha. Obljubljen nagrada se je delavcem popolnoma odtrgala. Kje je pravi vzrok tega, ne vemo, svetujemo pa gospodom, ki so to zakrivili, da naj si v prihodnje poiščejo drugih ljudi, ki se bodo pustili za nos voditi. Mi pa bomo vedeli, da ti gospodje nimajo niti pojma, kaj se pravi osem ur neprenehoma delati, ne da bi se smelo zaužiti košček borega kruha.

Seja velikega odbora rud. zadruga za Kranjsko se je vršila dne 9. m. m. v Logatcu. Razpravljalo se je o nalogi odposlanca k

nameravani enketi, ki jo skliče ministrstvo glede zahtev, ki so jih stavili rudarji na Češkem, da se naj rudarje tedensko izplačuje i. t. d. Sklenilo se je, stati na onem stališču, ki je bil že v državnem zboru od večine rudarjev po socdem. poslancih predložen. Dalje ima odposlanec zastopati glede jamskega nadzorstva one resolucije, ki so bile na zadnji državni konferenci rudarskih zadrug na Dunaju sprejete.

Glede pritožb rudarjev iz Kočevja in drugih okrajev, „da se godijo krivice rudarjem pri akordih, pri bratovskih skladnicah in preskrbninskih blagajnicah“, se je sklenilo pritožiti se na revirni urad in na c. kr. rud. glavarstvo. Delegat Bučič iz Albone je zastopal nazor, da bi se rudarji v teh krajih morali veliko bolje organizirati, kajti le tako morejo odpraviti krivice; priporočal je dalje, naj bi se volilo izmed delavcev zaupne može, ki bi bili pri oddaji akorda navzoči, kakor je to v Alboni in kar jako dobro vpliva na medsebojno razmerje.

Veselica na Logu. Dne 23. m. m. so priredili otaleški sodrugi ljudsko veselico pri sod. Vogriču na Logu. Veselica je bila vzlic slabemu vremenu precej dobro obiskana. Slavnostni govor je imel sodr. dr. Tuma iz Gorice; spominjal se je istih časov, ko je bil naš kmet in delavec tlačan pod žezlom tujih grofov, ozrl se je na zgodovino kmeta do sedanjih časov, ko ni kmet in delavec ravno tlačan grofom, ampak duševni podložnik duhovski gospodski, pokazal je, da ni v nobeni stranki pomoči proti temu tlačanstvu, kakor edino pod praporjem rdeče, revolucionarne zastave. Pazno so poslušali stari in mladi navzočniki obojega spola. Lahko rečemo, da so otaleški sodrugi prvi na Cerkljanskem, ki se ne bojijo javno stopiti pod rdečo zastavo. Klerikalno županstvo jim je delalo ovire, preprečilo je ples, ali uverjeni naj bodo klerikalni mogotci, da za tako odločne in prepričane sodruge, kakor so v Otaležu nima nobeno nasprotovanje vspeha. Čast in vzgled naj bodo Otaleški sodrugi celi Primorski.

Iz Tržiča.

Piva se v Tržiču precej popije. Ni čuda; delavcev je tu obilo, in pri težkem delu si človek rada ugasi žejo se čim drugim nego samo z vodo. Vendar priporočamo vsem Tržičanom, naj 1) Koslerjevega piva sploh ne pijejo; 2) drugega pa samo po 20 vin., in še tega raje manj nego več.

„Naprej!“ Razširjajte list „Naprej“ po Tržiču. Skrbite, da se bo vsak delavec nanj naročil. Pol leta stane le K 1·25 vin.

Draginja. V naši občini se vedno kaj novega sliši. Tako n. pr. se je slišalo nekako pred štirinajstimi dnevi, da bodo imeli naši slavni občinski možje sejo glede draginje mesa. Menda so jo tudi res imeli, a kaj so sklenili, se ne ve. Po cenah mesa se razvidi, da niso v tem pogledu ničesar konsumentom v korist storili. Mesarji so celo pri teletini prvi teden po ti seji skočili pri kili za 20 vin., drugi teden pa 12 vin., tako da zdaj velja že kilogram 1 K 52 vin. No, saj so rekla Petrova mama, da so sedaj teleta še dražja kot poprej. Poprej da so bila po 18.— gld., zdaj pa so po 36.— kron! Kodrov papa pa se vedno gladijo po svojem tolstem trebuščku, veseli jih zelo, da imajo prosto voljo in prosto oblast delati, kar hočejo. 23. avgusta so baje celo tako gnjat prodajali, ki je precej dišala... Mesogleda ni bilo nikjer, da bi jo zaduhal. V tem pogledu bi bilo res dobro, če bi naša občina storila nekaj potrebnih korakov. — Ali mora delavec res vse drago in potem pa še slabo kupovati. Gosp. Kodrov papa je res bogat mož, ali to bi mu tudi enkrat lahko jasno povedali, da se sme prodajati le take reči, ki niso škodljive. Delavci smo siromaki, delamo od zore do mraka za sramotno nizko plačo, potem pa da bi še kupovali drago, a slabo meso! Pri nas v Tržiču se bo le takrat na boljše obrnilo, ko se bomo kot delavci zavedli in organizirali. Kmet in delavec sta reveža — mesar in trgovec pa bogatita!

Iz ljubljanske okolice.

Pravila „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico“ so že potrjena. Občni

zbor se bo vršil tekom meseca septembra. Vse delavce opozarjamo na to zadrugo, ki bo eminentnega pomena za delavsko ljudstvo Ljubljane in okolice.

Iz Vevč. Stavka traja še dalje. Škoda velika, da niso delavci in delavke organizirani. Minoli teden sta se dva katoliška stavkujoča stepla. Enega so odnesli v bolnico. Pri sodnji imajo stavkujoči veliko opraviti, sedaj jih toži tovarna, sedaj c. kr. drž. pravdnitvo. — Podpor ni, klerikalci stiskajo pesti. Pravi se pa, da bo ta teden dal dr. Šušteršič 10.000 kron. Če-bo le res! Potrebno bi bilo!

Z Jesenic.

Klerikalna obrekovanja. V časopisu „Naša laž“, katere odgovorni urednik je „drž. posl.“ Gostinčar obrekujejo klerikalci po svoji stari in seve grdi navadi podružnico kovinarske organizacije na Jesenicah. Pravijo, da se ne da podpor ter da je „kasa“ podružnice prazna. Resnici na ljubo moramo izjaviti, da se je v podružnici naš; vedno vsakomur izplačalo vsako ono podporo, do katere je bil opravičen. — Kasa krščanskega strokovnega društva bo pač najbrže prazna — in obžalovati je le uboge tovariše, ki so vam sedli na lim. Meni je n. pr. saj znan slučaj, ko je prišel h kasi strok. društva tovariš Rogel po bolniško podporo za sedem dni, pa se mu je reklo: za tri dni ti bom plačal, za 4 pa ne, ker je bilo gospodu Bernardu toliko plačati, ki je bil celo zimo bolan. — Lahko pa navedem še več takih slučajev. Klerikalci, kar tiho bodite. Potrpežljivost naša je proč. Tudi Vaši prevzetnosti in lažnjivosti napravimo kmalu konec. Delavci jeseniški ne marajo več za klerikalne farbarije. Večina je že izpregledala klerikalno izdajalsko počenje.

Klerikalcem v „Naši Laži“ ni vseč, da je prišel strokovni tajnik sodr. A. Kristan govoriti na Jesenice o draginji. Piše, da bo sodr. A. Kristan kriv, če ne bo cenejše meso. Ta je lepa! Kdo pa je bil 2. avg. pri gerentu — zakaj pa je gerent 3. avg. sklical

vse predsednike društev v pisarno. Kdaj pa je bil Kristanov shod? — Našemu gentu svetujemo, če je kaj moža, naj vendar odpomore po svoji moči neznosni jeseniški druginji.

„Naprej!“ ki se zelo širi po Jesenicah — Savi in okolnih krajih, zelo jezi klerikalce. Prav tako! Mi smo nazora, da je prav zato dolžnost vsakega somišljenika, da deluje za tem, da se bo odslej, ko se klerikalci tako jeze, podvojilo število naročnikov in čitateljev. Na d e l o! Vsak tovarniški, vsak obrtniški in vsak železniški delavec bodi odjemalec „Napreja“.

Izjava. V 38. št. „Naše moči“ (tako je ime nekemu listu, ki malo kdaj zapiše katero resnično) se bere, da je bil nek naš član bolan ter da ni dobil podpore, da se mu je reklo, da je blagajna prazna. Izjavljam, da je to laž. Od 1. februarja pa do danes, kar sem jaz blagajnik društva, se še nikomur ni odrekla nobena podpora, če je prosilec imel do nje pravico. Blagajna naša pa nikoli ni prazna, ker, kdor ve, kaj je Zveza kovinarjev Avstrije — ta razume, kako nemumno je govorjenje „o naši prazni kasi“. — Dam tistemu 20 kron, ki mi dokaže, da sem jaz izrekel take besede. Dobi jih (če dokaže) v društvenem lokalu vsako nedeljo od 1/2 10. do 1/2 12. ure dop.

Blagajnik podružnice Jesenice
Zveze kovinarjev avstrijskih.

Ljubezen do bližnjega. Na Jesenicah so prepovedali nekateri najbolj katoliški posestniki na Planini nabirati maline in borovnice. Ali vendar je šla neka žena, katere mož ima zlomljeno roko, s kopico svojih otrok nabirati maline, ker jo pritiskata revščina in sila. Ko je družinica srečno nabrala že skoro polne torbice pod visokimi planinami, pa pride sin najbolj katoliške družine na Planini, katere udje so vsi v Marijini družbi (prvi sin celo duhoven) in jim pobere vse maline: toliko je bil še vendar pošten, da jim je dal prazne torbice nazaj. — Tako so usmiljeni ti dobri katoličani, ti zvesti otroci klerikalizma. Vprašamo le, ali so to krščanska dela usmiljenja. Vzemi revežu še to, kar v potu obraza

išče v divji naravi brez škode drugih ljudi, kjer pobere le to, kar bi poginilo na mestu. Radovedni smo, kam bodo te maline obrnili, za kakšne dobre namene jih bodo dali. (Saj klerikalec ima tako povsod same dobre namene.) Ali bodo znabiti ustanovili na Jesenicah še kakšno katoliško izdelovalnico „pokalic“? Skoro gotovo; če bodo tako malince skupaj nabirali, bo še dober kšeft. — Prepričani smo, da klerikalci sploh nimajo vesti. Nam zmiraj očitajo, da je nimamo, ali sami sebe naj enkrat pocukajo za nos. Drugič kaj več o tem.

Iz Trbovelj.

Lesni delavci imajo staro navado, da plačajo vsako leto mašo na dan sv. Roka. Nekoliko let je pobiral darila za mašo „paznik“ Baumkirchner, nazadnje so se pa ljudje pritoževali in dejali, da Baumkirchnerju ne dajo ničesar več za mašo, ker je pri „Čukih“. Na to je pobiral za mašo sodrug Matija Otrin in šel plačat mašo. Prinesel je kaplanu Lončariču 6 kron. Kaplan Lončarič je pa dejal, da on ne bere maše za socialne demokrate in da tudi ne mara za denar. Prav, Lončariček, le tako naprej, kmalu bo deš pripoznal, da sam veri najbolj škoduješ. — Ko mu je povedal, da je socialni demokrat, je Lončarič odskočil kakor divjak.

Surovost. Dne 27. julija zvečer je napadel rudar Franc Humskij svojega sodelavca pri delu ter ga hotel zadaviti. „Paznik“ Olfacijus je sedel zraven, se obema smejal in končno zagovarjal surovino, ki je tako surovo napadla svojega sodelavca. — Jako umestno bi bilo, ako bi rudniška oblast skrbela, da se takim „paznikom“ da primeren pouk, ker ne poznajo delovnega reda in ne vedo, kako se je obnašati v jami.

V Trbovljah imamo zopet novo društvo. Veteransko! V torek, 18. avgusta, so napravili prvo cerkveno parado. Obljubili pa so tudi v cerkvi vsem svetnikom, da pojdejo še letos sedemkrat s procesijo na Kum, na Žalostno goro i. t. d. Človek se našim Trbovljčanom ne more dovolj načuditi. Kaj vraga je treba veterancev v Trbovljab?! V Trbovljah je potreba dobre

organizacije za delavce, ki jih kapitalisti nesramno izkoriščajo! — Dragi Trboveljci! Proč od takih društev, ki nimajo nobenega pomena. Držimo se raje tistega, kar je za delavca najbolj potreba, to je: delavske organizacije.

„Delavski Dom“ — ustanovljen! Na ustanovnem shodu dne 30. m. m. dopoldne, se je v Trbovljah ustanovila zadruga „Delavski dom“. Izvolilo se je tudi prvo nadzorstvo in prvo načelstvo. Poročala sta sodr. Ignac Sitar in Anton Kristan.

V Hrastniku se je vršil dne 30. m. m. popoldne na vrtu Erzenove gostilne jako epo obiskani shod. Poročala sta o razmerah v hrastniškem premogokopu sodr. Ignac Sitar iz Trbovelj in sodr. Anton Kristan iz Ljubljane. Želeti bi bilo, da bi se hrastniško delavstvo še vse bolj organiziralo.

Veteransko društvo snujejo ljudje, ki nimajo drugega dela, tudi v Hrastniku. Kdaj jih bo srečala pamet?

Iz Zagorja.

Nesreče. V zadnji številki smo poročali o nesrečah, in danes moramo zpet poročati. Dne 11. avgusta okoli poldne se je ponesrečil v kamnolomu gospe Birolla, Anton Božjak. Ko je nesrečnež lomil kamenje, se ni navezal na vrv, akoravno ga je njegov tovariš opozoril nato, pri tem se je spodrznil in padel blizu 35 metrov globoko čez skalovje. Poškodoval si je zelo glavo in eno nogo ter zlomil roko. Božjaka se je s prvim vlakom pripeljalo v bolnišnico. Upati je, da okreva. — V nedeljo 23. avgusta zjutraj ob 8. uri se je pa smrtno ponesrečil premogar Lovrač. Reveža so pritisnili vozovi (hunti) tako da je, ko so ga prinesli domov, takoj umrl. Umrl je zapuščena žena in več nesprekrljenih otrok. — Treba je malo pojasniti, kdo je kriv pri vsem tem. Rov ali pot po rovu je tako slaba in skupaj stisnjena, da se človek človeku ne more izogniti. Ko je priletel voz, se Lovrač ni mogel izogniti. Pritisnilo ga je tako, da so morali poprej vrata voza izsekati, in šele nato so mogli reveža na pol mrtvega ven dobiti. Ko bi vodstvo rudnika gledalo na

red in popravilo poti po rovu tako, da bi se lahko ljudje huntom izogibali, bi se ta nesreča ne zgodila. Opozorjamo zato c. kr. rudniško oblast, da enkrat vendar natančno pregleda, kako da se pri nas sedaj dela. Sedanjemu vodstvu je skrb za zdravje in življenje rudarjev deveta brigada, ono vidi samo premog in dobiček. Skrajni čas je že, da se to predružači, ako ne, se bode še večkrat čulo o nezgodah v zagorskem rudniku. Torej, rudniška oblast, na nogo! Pogreb umrlega je bil veličasten. Udeležila se ga je ogromna množica. — Ne vemo pa, kaj prijemlje kaplana Jernejčka, da pri vsaki priložnosti, akoravno ga nihče ne vabi, govori na grobu. Jernejček, ako ne veste kdo je kriv nesreče, Vam ni potreba sumničiti da so rudarji neprevidni i. t. d. Naravnost smešno je pa govoriti: o prstu božjem. Vprašamo Vas, Jernejče, kaj je Vaš pristaš zakrivil pri Bogu, da ga je prst božji iz drevesa vrgel, tako da se je ubil? Ako se ne upate javno proti družbi in vodstvu rudnika nastopiti, potem rajši molčite. Morebiti se bojite za novoletno darilce?! — Krivo je nesreče edino vodstvo rudnika in akordni zistem v rudniku. Omeniti moramo samo še to, da je bilo isto nedeljo 23. t. m., več kakor 200 rudarjev na delu. Gospod c. kr. rudniški komisar, ali Vam je znano tako kršenje nedeljskega počitka?

Brat zagorskega župnika — obsojen. Organist v Zagorju je brat župnika in kot tak seve strasten klerikalec. Zadnjič je zabavljal zoper sodr. Čobala na pristno-katoliški način. Sodr. Čobal ga je zato izročil roki pravice. In sedel bo zato 48 ur. Pred sodnijo se je mož zvijal na vse načine in prosil, naj se mu odpusti. Pa čemu bi se mu naj odpustilo — klerikalci nikoli nobenemu ne odpuste!

Klerikalce strašno jezi, ker se po naši lepi zagorski dolini naš „Naprej“ tako močno širi. V svojih listih „Domoljubu“ in „Naši Laži“ pišejo zato vse mogoče čez nas. Iz delavcev se tudi poleg vsega še norca delajo, pa povemo jim, da bodo sami norci ostali. Delavci, le na delo, da se delavsko

časopisje še vse bolj razširi, nego je Vsak delavec bodi naročnik, če ne „Napreja“, pa „Rdečega Praporja“ — najbolje pa, če obeh!

Družine rezervistov se pritožujejo, da še niso dobile niti vinarja podpore, akoravno tozadevni zakon določa, da se mora izplačevati podpora tedensko-naprej. § 8. pravi jasno: Izplačevanje podpor se bode, pri pravočasni zglastitvi, izplačevalo tedensko-naprej. Sedaj pa še niso niti one družine dobile podpore, katerih reditelji so že 8. avgusta odšli k orožnim vajam in kateri so že teden poprej naznanili na pristopno mesto zahtevo. To je naravnost nezakonito. Nečuvveno je vendar, da se razna oblastva ne morejo navaditi, vloge glede podpore rezervistov takoj rešiti. Ali tako malo zakon vpoštevajo?! Upamo, da se od sedaj naprej malo požurijo.

Zagorje, dne 22. avgusta 1908.

V litijskem in višnjegorskem sodnem okraju se bode predružačila krajevno običajna mezda. C. kr. okrajno glavarstvo jo je sicer po svoji volji predružačilo; vprašalo ni seve nikakšnih zaupnikov iz Zagorja. Kako da je predružačilo, se vidi iz tega, da se rudarjev in tovarniških delavcev, istotako tudi kamnolomcev sploh ni nič v poštev vzelo. Ne vemo, ali glavarstvo ne ve da so v okraju tudi te obrti ali kaj? Pozivljamo deželno vlado, da se stvar takoj predružači in v zmislu § 7 bol. zakona, skliče skupaj zaupnike delavstva, da se potem krajevno običajna mezda natančno določi. Organizirano delavstvo tega, kar je naravnost nezakonito, ne bode trpelo.

Zopet nesreča. V petek, 28. m. m. se je zgodila v našem rudniku zopet grozna nesreča. Električni tok je ubil 17 letnega delavca Urana v Kisovcu. — Grozne li usode. O tem bomo kmalu več pisali.

Shod bo v Zagorju dne 13. septembra popoldne na vrtu g. Wembeyerjeve. Poročala bodeta sodr. drž. posl. Tuller in sodr. Anton Kristan. Začetek ob 3. uri popoldne.

Iz Kisovca pri Zagorju ob Savi. Močno se govori, da se v kisovškem rovu vedno bolj širi ogenj ter škodljivi plini. Mi delavci lahko povemo, da je zato več vzrokov.

Kraji n. pr., kjer se koplje premog, so preveč blizu drug pri drugem. Vse je preluknjano, zato je pritisk silen. Zlomljeno je vse, cimpri, drva, trske — vse leži, zraven premoga. Ni čuda, če nastane ogenj. — Rudniška oblast se ne gane. Kje je nadzorstvo rudnikov? — Imamo pa nekega mogočnega paznika, ki je bil sam delavec. Komandirati hoče kot kak paša. Razuma pa nima toliko, kakor to treba za pazniško mesto. Pravi: „Sedaj premog nakladati“ — in pri tem je nevarnost, ko bi se moralo cimprati. Opozarjamo na te razmere, želeč, da se izpremene kar v najkrajšem času. Rudniška gosposka, kje si?

Berite!

Zadnji čas je izšlo precej knjig in brošur, ki so vredne, da se jih čita in o njih vsebini premišlja.

Kdor hoče spoznati socializem in socialno demokracijo, bere naj brošure „Socializem“ (cena 20 vin.), „Zakaj smo socialisti“ (cena 14 vin.), „Komunistični manifest“ (cena 40 vin.), „Nevarni socializem“ (cena 30 vin.) — Dalje: „Kdo uničuje proizvodnjanje v malem“, „Proletarijat“, „Kapitalistični razred“ (po 30 vin. zvezek), „Kapitalizem in proletarijat“ (cena 14 vin.), „Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“ (14 vin.), „Program socialne demokracije“ in „Občina in socializem“ (70 vin.).

Kdor se zanima za kulturne boje sedanjosti, ta naj prebira Wahrmundovo brošuro: „Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost“ (cena 70 vin.), „Krst sv. Vladimira“ in „Primož Trubar in slovensko ljudstvo“. Cena po 50 vin.

Za zabavo in pouk so knjige: „Pod spovednim pečatom“. Cena dveh delov 4 K 60 vin. „Magdalena“. Cena 2 K. „Iz nižin življenja“. Cena 1 K. i. t. d.

Vse te knjige in brošure mu preskrbi „Delavska tiskovna družba“ v Ljubljani, Dunajska cesta 20.

Širimo te knjige in brošure — s tem vršimo izborna dela za ljudsko prosveto!

Zahvala.

Ob smrti moje žene se mi je izreklo od več strani sožalje, za kar se toplo zahvaljujem.

Ljubljana, dne 30. avgusta 1908.

Jakob Poglaj.

Kolesarsko društvo „Sloga“ v Idriji

priređi

v nedeljo, dne 6. septembra 1908

izlet v Tolmin.

Vsi, ki se hočejo tega izleta udeležiti, pridejo naj ta dan ob pol 4. uri zjutraj pred gostilno sodr. A. Kogejca. Daljša pojasnila daje načelnik sodr. T. Brus.

Kašelj.

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušet: o olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko «Tri jelke». — Zaloga pri

Danielu Pircu, lekarnarju v Idriji.

OTVORITVENO NAZGANILO.

P. n. občinstvu in delavskim organizacijam naznanjam najuljudneje, da sem

prevzela

gostilno
na ‚Perlesovem marofu‘, Ljubljana

Resljeva cesta števil. 22.

Točila bodem pristna dolenska vina iz znanih kleti gospoda Alojzija Zajca in Perlesovo pivo vrček po 20 vin.

Postregla bodem tudi vsaki čas s svežo, mrzlo in gorko kuhinjo po primernih, draginji odgovarjajočih cenah. ⁴⁻¹

Na razpolago imam na novo opravljeno zimsko keglišče, vse slovenske delavske časopise in klubove lokale za manjše sestanke.

Nadejaje se obilnega obiska se priporočam z odličnim spoštovanjem

Marija Petrič

restavraterka.

Delavci! Stran vrzite meščansko časopisje, naročajte in širite le delavski tisk. Glasila delavcev so: „Rdeči Prapor“, „Naprej!“, „Delavski List“, „Tobačni delavec“ in „Železničar“. Te liste brati in širiti, je dolžnost delavcev!

Pozor!

Pozor!

Izšla je v založbi „Delavske tiskovne družbe v Ljubljani brošura

„Primož Trubar in slovensko ljudstvo“.

Cena 8 vinarjev.

Želeti je, da se ta brošura kar najbolj razširi v Trubarjevih dneh med slovensko ljudstvo.

V kratkem izide brošura

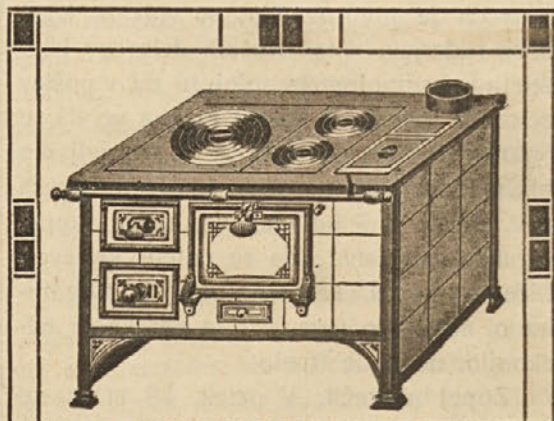
„V dobi klerikalizma“,

na katero že sedaj opozarjamo cenj. čitatelje.

Tudi brošura

„Strahovi“

je že v tisku in izide meseca septembra.

Štedilnike

priporoča

Valentin Lapajne

„pri Tinčetu“

v IDRIJI :: pred šolo.